

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 27ης Φεβρουαρίου 1996

Υπόθεση T-235/94

Roberto Galtieri
κατά
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

«Υπάλληλοι - Επίδομα στέγης - Επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων
- Υπέρβαση εξουσίας - Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη - Αποζημίωση»

Πλήρες κείμενο στη γαλλική γλώσσα II - 129

Αντικείμενο: Προσφυγή με την οποία ζητείται:

- να ακυρωθεί η απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κοινοποιηθείσα με έγγραφο της 19ης Ιανουαρίου 1994, περί αναζήτησεως των ποσών που εισέπραξε αχρεωστήτως ο προσφεύγων ως επίδομα στέγης·
- να υποχρεωθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να επιστρέψει στον προσφεύγοντα τα ποσά τα οποία είχε παρακρατήσει από τις μηνιαίες αποδοχές του·
- να υποχρεωθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να καταβάλει στον προσφεύγοντα αποζημίωση, καθώς και τόκους υπερημερίας.

Αποτέλεσμα: Απόρριψη.

Επιτομή της αποφάσεως

Ο προσφεύγων είναι έκτακτος υπάλληλος του Κοινοβουλίου. Από τον Ιούλιο του 1980 είχε καταταχθεί στον βαθμό Β 2. Από τον Ιανουάριο του 1990 κατέχει θέση της κατηγορίας Α. Είναι έγγαμος από τον Ιούλιο 1984, η δε σύζυγός του είναι επίσης μέλος του προσωπικού των κοινοτικών οργάνων. Δυνάμει του άρθρου 1 του παραρτήματος VII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΚΥΚ), ελάμβανε επίδομα στέγης από την 1η Ιουλίου 1984 έως και τις 30 Νοεμβρίου 1993.

Αφού έλαβε πληροφορίες σχετικά με τη μετάταξη της συζύγου του προσφεύγοντος από τις υπηρεσίες του Συμβουλίου στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου, το Κοινοβούλιο θεώρησε ότι ο προσφεύγων δεν εδικαιούτο πλέον επιδόματος στέγης από την 1η Ιανουαρίου 1992 λόγω της αναδρομικής προαγωγής της συζύγου του στον βαθμό C 3 από την ημερομηνία αυτή. Αποφάσισε να αναζητήσει τα ποσά τα οποία θεώρησε ότι είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως στον προσφεύγοντα, τα οποία ανέρχονταν συνολικά σε 267 628 βελγικά φράγκα (BFR), και πληροφόρησε σχετικώς τον προσφεύγοντα. Επειδή το Κοινοβούλιο επιβεβαίωσε την απόφαση αυτή κατόπιν αμφισβητήσεως του προσφεύγοντος, ο τελευταίος υπέβαλε διοικητική ένσταση δυνάμει του άρθρου 90 του ΚΥΚ.

Μετά την άσκηση της προσφυγής και την υποβολή αιτήσεως αποβλέπουσας στην αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η διαδικασία της κύριας δίκης ενώπιον του Πρωτοδικείου ανεστάλη, σύμφωνα με το άρθρο 91, παράγραφος 4, του ΚΥΚ, μέχρι να ληφθεί ρητή ή σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της διοικητικής ενστάσεως. Με διάταξη της 14ης Ιουλίου 1994, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου έκρινε ότι παρέλκει η έκδοση διατάξεως επί της αιτήσεως προς λήψη ασφαλιστικών μέτρων διότι στο μεταξύ είχε επέλθει συμφωνία μεταξύ των διαδίκων, κατά την οποία το καθού παραιτείται από την άμεση επιστροφή του ποσού το οποίο, κατά το καθού, οφειλόταν ακόμη.

Μολονότι, σύμφωνα με το άρθρο 100 του Κανονισμού Διαδικασίας, ο προσφεύγων κλήθηκε να παραστεί στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, ωστόσο, αυτός δεν εκπροσωπήθηκε. Ο πληρεξούσιος του προσφεύγοντος ζητεί επομένως από το Πρωτοδικείο την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας επειδή, κατόπιν σφάλματος ως προς τη διεύθυνση που διέπραξε ο διορισθείς αντίκλητος, ο οποίος αναγνώρισε ότι έλαβε την κλήση, ο προσφεύγων δεν έλαβε την εν λόγω κλήση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

Διαδικασία

Η μη εκπροσώπηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενός διαδίκου ο οποίος κλητεύθηκε προσηκόντως δεν δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας παρά μόνον αν η απουσία αυτή οφείλεται σε περίπτωση ανωτέρας βίας, η οποία πρέπει να νοείται ως ασυνήθεις δυσχέρειες, ανεξάρτητες από τη βούληση του προσφεύγοντος, που παρίστανται αναπόφευκτες, έστω και αν καταβληθεί κάθε δυνατή επιμέλεια. Ο προσφεύγων όμως περιορίζεται να αναφέρει ένα σφάλμα διαβιβάσεως μεταξύ του αντικλήτου που διόρισε προς παραλαβή όλων των κοινοποιήσεων και του δικηγόρου του, περίσταση η οποία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανωτέρα βία (σκέψη 17).

Παραπομπή: ΠΕΚ, 29 Μαΐου 1991, T-12/90, Bayer κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-219, σκέψη 44

Επί του παραδεκτού

Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατ' αρχήν, προσφυγή ασκηθείσα πριν από τη λήξη της προθεσμίας για την απάντηση στην ένσταση που στρέφεται κατά της σωτηρής απορριπτικής αποφάσεως είναι πρόωγη και, ως τοιαύτη, απαράδεκτη. Ωστόσο, η υποχρέωση εξαντλήσεως της διοικητικής διαδικασίας, που θεσπίζει το άρθρο 91, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, περιορίζεται από την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι ο ενδιαφερόμενος μπορεί, αφού υποβάλει στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (ΑΔΑ) ένσταση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, να προσφύγει αμέσως ενώπιον του Πρωτοδικείου,

υπό τον όρο ότι στην εν λόγω προσφυγή επισυνάπτεται αίτηση αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλομένης πράξεως ή λήψεως προσωρινών μέτρων (σκέψη 28).

Παραπομπή: ΠΕΚ, 7 Φεβρουαρίου 1991, Τ-18/89 και Τ-24/89, Ταγαράς κατά Δικαστηρίου, Συλλογή 1991, σ. ΙΙ-53, σκέψεις 49 και 50

Το άρθρο 91, παράγραφος 4, του ΚΥΚ δεν ορίζει προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου και, επομένως, δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο συσταλτικό. Η διάταξη αυτή τείνει μάλλον να παράσχει τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου πριν από τη λήξη της ενώπιον της διοικήσεως διαδικασίας υπό τον όρον ότι ασκείται προσφυγή και συγχρόνως υποβάλλεται αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, παρά να επιβάλλει αυστηρή προθεσμία προς άσκηση προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου. Το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να κρίνει ότι ο προσφεύγων απώλεσε την προθεσμία επικλήσεως της παρεκκλίσεως του άρθρου 91, παράγραφος 4, του ΚΥΚ επειδή προσέφυγε ενώπιον του Πρωτοδικείου τρεις και πλέον μήνες μετά την υποβολή της ενστάσεώς του στην ΑΔΑ. Επομένως, αυτός ο λόγος απαραδέκτου πρέπει να απορριφθεί (σκέψη 29).

Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι ο προσφεύγων έχει έννομο συμφέρον να επιτύχει την ακύρωση της αποφάσεως περί επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων. Πράγματι, η απάντηση του Κοινοβουλίου στην ένσταση τροποποίησε την αρχική απόφαση, αλλά ικανοποίησε μόνο εν μέρει τον προσφεύγοντα. Κατά συνέπεια, ούτε αυτός ο λόγος απαραδέκτου μπορεί να γίνει δεκτός (σκέψη 30).

Επειδή το Πρωτοδικείο κρίνει τύποις παραδεκτό το ακυρωτικό αίτημα, ο λόγος απαραδέκτου που το Κοινοβούλιο αντλεί από τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο το απαράδεκτο του ακυρωτικού αιτήματος συνεπάγεται το απαράδεκτο του αιτήματος αποζημιώσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί. Επομένως, η προσφυγή πρέπει να κριθεί τύποις παραδεκτή (σκέψεις 31 και 32).

Επί της ουσίας

Το ακυρωτικό αίτημα

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 85 του ΚΥΚ

Κατά το άρθρο 85 του ΚΥΚ, κάθε ποσό που ελήφθη αχρεωστήτως αναζητείται αν ο λαβών εγνώριζε την αντικανονικότητα της καταβολής ή αν η αντικανονικότητα ήταν τόσο εμφανής ώστε δεν ηδύνατο να την αγνοεί. Ενόψει της επιχειρηματολογίας των διαδίκων, αρκεί να εξεταστεί αν η αντικανονικότητα των επίμαχων καταβολών ήταν τόσο προφανής ώστε ο προσφεύγων δεν μπορούσε να την αγνοεί (σκέψη 45).

Η έκφραση «τόσο εμφανής» που περιλαμβάνεται στη διάταξη αυτή δεν σημαίνει ότι ο υπάλληλος που έλαβε τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά απαλλάσσεται από κάθε προσπάθεια σκέψης ή ελέγχου. Αντιθέτως, οφείλεται επιστροφή όταν πρόκειται για σφάλμα που δεν διαφεύγει από έναν υπάλληλο με συνήθη επιμέλεια και ο οποίος θεωρείται ότι γνωρίζει τους κανόνες που διέπουν τον μισθό του. Για να εκτιμηθεί αν ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος επέδειξε επαρκή επιμέλεια, επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη η ικανότητά του να προβαίνει στις αναγκαίες επαληθεύσεις (σκέψη 46).

Παραπομπή: ΠΕΚ, 10 Φεβρουαρίου 1994, T-107/92, White κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-143, σκέψη 33· ΠΕΚ, 24 Φεβρουαρίου 1994, T-93/92, Burck κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-201, σκέψη 29· ΠΕΚ, 24 Φεβρουαρίου 1994, T-38/93, Stahlschmidt κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-227, σκέψη 19

Το άρθρο 1, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, το οποίο ορίζει ότι ο υπάλληλος δεν απολαύει του επιδόματος στέγης (...) στην περίπτωση που η σύζυγός του ασκεί κερδοσκοπική επαγγελματική δραστηριότητα η οποία αποφέρει επαγγελματικό εισόδημα ανώτερο από τον ετήσιο βασικό μισθό ενός υπαλλήλου με βαθμό C 3, τρίτο κλιμάκιο (...) πριν από την αφαίρεση του φόρου, πρέπει να θεωρείται ως αρκούντως σαφές ώστε υπάλληλος της κατηγορίας A, ο οποίος απασχολείται στα κοινοτικά όργανα από το 1980, να μπορεί να εξακριβώνει το

κρίσιμο ανώτατο όριο πέρα από το οποίο δεν δικαιούται να λαμβάνει επίδομα στέγης, εκτός ειδικής αποφάσεως της ΑΔΑ (σκέψεις 47 και 48).

Όσον αφορά την παράλειψη του προσφεύγοντος να πληροφορήσει το Κοινοβούλιο για την προαγωγή της συζύγου του, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση White κατά Επιτροπής, υπάλληλος ο οποίος, λόγω του ότι καθυστέρησε να γνωστοποιήσει στη διοίκηση μεταβολή της οικογενειακής του καταστάσεως, βρίσκεται, εξαιτίας δικής του συμπεριφοράς, σε αντικανονική κατάσταση δεν μπορεί να επικαλεσθεί την καλή του πίστη προκειμένου να απαλλαγεί από την υποχρέωση να επιστρέψει επίδομα το οποίο συνέχισε να εισπράττει χωρίς να το δικαιούται. Μολονότι με την απόφαση αυτή το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο όρος του εμφανούς της αντικανονικότητας των καταβολών δεν πληρούτο υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως, στις οποίες περιλαμβανόταν – μεταξύ άλλων λόγων που οδήγησαν στο συμπέρασμα αυτό – το γεγονός ότι η υπέρβαση του ανωτάτου ορίου ήταν πολύ περιορισμένη, αντιθέτως, έκρινε ότι υπέρβαση της τάξεως των 110 000 BFR ετησίως ήταν «σημαντική» και δεν μπορούσε να διαφύγει της προσοχής ενός υπαλλήλου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια (σκέψεις 49 και 50).

Παραπομπή: White κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 38 και 50

Όσον αφορά την υπέρβαση του ανωτάτου ορίου στην παρούσα υπόθεση, για την οποία οι διάδικοι προβαίνουν σε διαφορετικούς υπολογισμούς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε στοιχεία από τα οποία να αποδεικνύεται ότι οι υπολογισμοί του Κοινοβουλίου είναι εσφαλμένοι. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, συνάγεται ότι η εν λόγω υπέρβαση ανερχόταν τουλάχιστον σε 87 000 BFR ετησίως, ποσό το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ασήμαντο και το οποίο δεν μπορεί να διαφύγει της προσοχής ενός υπαλλήλου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια (σκέψεις 51 έως 55).

Το Πρωτοδικείο συνάγει απ' αυτό ότι, επιδεικνύοντας τη συνήθη επιμέλεια, ο προσφεύγων όφειλε να αντιληφθεί την εμφανή αντικανονικότητα των εν λόγω καταβολών. Έτσι, το Κοινοβούλιο είχε το δικαίωμα να προβεί στην αναζήτηση των ποσών τα οποία καταβλήθηκαν αχρεωστήτως ως επίδομα στέγης από την 1η Νοεμβρίου 1992 έως τις 30 Νοεμβρίου 1993. Εξάλλου, ο προσφεύγων, ο οποίος εξαιτίας της δικής του συμπεριφοράς – παραλείποντας να γνωστοποιήσει στη διοίκηση την προαγωγή της συζύγου του στον βαθμό C 4, τέταρτο κλιμάκιο, που

επήλθε την 1η Νοεμβρίου 1992 - βρίσκεται σε αντικανονική κατάσταση και δεν μπορεί να επικαλεσθεί την καλή του πίστη προκειμένου να απαλλαγεί από την υποχρέωση επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Για όλες αυτές τις σκέψεις, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί (σκέψεις 56 και 57).

Επί του δεύτερου λόγου που αντλείται από την υπέρβαση ή την κατάχρηση εξουσίας

Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι με αυτόν τον λόγο ο προσφεύγων επιδιώκει ουσιαστικά να αποδείξει ότι το Κοινοβούλιο παρέβη το άρθρο 85 του ΚΥΚ. Δεδομένου όμως ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η εφαρμογή του άρθρου 85 του ΚΥΚ ήταν ορθή, ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί (σκέψη 60).

Επί του τρίτου λόγου που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

Το δικαίωμα προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης έχει οποιοσδήποτε ιδιώτης στον οποίο η διοίκηση δημιούργησε βάσιμες ελπίδες. Αντιθέτως, δεν μπορεί να προβληθεί παραβίαση αυτής της αρχής ελλείψει συγκεκριμένων διαβεβαιώσεων εκ μέρους της διοικήσεως (σκέψη 63).

Παραπομπή: ΠΕΚ, 30 Νοεμβρίου 1994, T-498/93, Dornonville de la Cour κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-813, σκέψη 46

Το υπηρεσιακό σημείωμα ως προς τους αναλυτικούς λογαριασμούς στο οποίο αναφέρεται ο προσφεύγων καταδεικνύει μόνον ότι η διοίκηση έλαβε γνώση της αλλαγής δραστηριότητας της συζύγου του προσφεύγοντος. Δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως ικανό να γεννήσει βάσιμες ελπίδες έναντι του προσφεύγοντος όσον αφορά τη διατήρηση του δικαιώματός του επί του επιδόματος στέγης ούτε ως συγκεκριμένη διαβεβαίωση παρασχεθείσα από τη διοίκηση. Έστω και αν υποτεθεί

ότι το εν λόγω υπηρεσιακό σημείωμα μπορούσε να ερμηνευθεί ως συγκεκριμένη διαβεβαίωση, δεν μπορεί να γεννήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη έναντι του προσφεύγοντος κατά το μέτρο που μια τέτοια διαβεβαίωση δεν ήταν σύμφωνη προς τις διατάξεις του ΚΥΚ (σκέψεις 64 και 65).

Ως προς το δικαίωμα του προσφεύγοντος επί των μηνιαίων αποδοχών, το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι η εκτέλεση νόμιμης αποφάσεως περί επιστροφής των αδικαιολογήτως καταβληθέντων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως θίγουσα το δικαίωμα αυτό. Επομένως, αυτός ο λόγος πρέπει να απορριφθεί (σκέψεις 66 και 67).

Το αίτημα περί αποδόσεως των παρακρατηθέντων ποσών και περί καταβολής τόκων υπερημερίας

Το αίτημα αυτό προϋποθέτει ότι έχει αποδειχθεί η ακυρότητα της προσβαλλόμενης πράξεως. Δεδομένου όμως ότι το Πρωτοδικείο μόλις προηγουμένως απέρριψε το αίτημα περί ακυρώσεως, το παρόν αίτημα είναι αβάσιμο και, επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό (σκέψη 69).

Το αίτημα περί αποζημιώσεως

Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η εφαρμογή του άρθρου 85 του ΚΥΚ δεν έφερε το στίγμα της ελλείψεως νομιμότητας. Το αίτημα περί αποζημιώσεως, το οποίο βασίζεται σ' αυτή τη φερόμενη έλλειψη νομιμότητας, δεν μπορεί ούτε αυτό να γίνει δεκτό (σκέψη 71).

Διατακτικό:

Το Πρωτοδικείο απορρίπτει την προσφυγή.